Exkurzia pre členov Asociácie sprievodcov Bratislavy – štvrtok, .1. februára 2024 o 14:30

Základné informácie 2
Záhrada 2
Fontána Planéta mieru 1981 3
Šľachtickí obyvatelia Grasalkovičovho paláca 4
Gróf Anton Grasalkovič I. 4
Anton (Antal II), Gróf Grassalkowich de Gyarak 4
Anton (Antal III), Gróf Grassalkowich de Gyarak 4
Erzherzog Friedrich von Österreich –Teschen 4
Odpovede na otázky 6
Na bočnej fasáde smerom k Štefánikovej bola pamätná tabula J. Haydna, kde sa dnes nachádza resp. plánuje sa znovuosadenie? 6
Sochy na schodisku sú dielom Georga Raphaela Donnera? 6
Kto je architektom paláca? 6
Kedy bola rekonštrukcia paláca? 6
Čo sa bude opravovať a prerábať v blízkej budúcnosti? – 6
Informácie o paláci z Dňa otvorených dverí 7
HLAVNÉ SCHODIŠTE 7
VEĽKÁ SÁLA 7
PRIJÍMACÍ SALÓN PREZIDENTA REPUBLIKY 8
ZELENÝ SALÓN 9
HNEDÝ SALÓN 10
ZLATÝ SALÓN 11
THE GOLDEN SALON 11
KAPLNKA 11
PARK GRASSALKOVICHOVHO PALÁCA 12
ZÁHRADNÁ SÁLA 13

Základné informácie

- postavený v roku 1760, autor pravdepodobne Franz Anton Hillebrandt na voľnom priestranstve pred vtedy ešte opevneným mestom
- letný rokokový palác Antona Grassalkovicha, predsedu Uhorskej komory
- gróf Grasalkovič bol obľúbencom cisárovnej Márie Terézie. V paláci usporadúval početné letné slávnosti a bály, na ktorých sa zúčastňovali členovia cisárskeho dvora. V roku 1775 ho navštívila aj samotná Mária Terézia
- medzi významnými hosťami bol aj hudobný skladateľ Joseph Haydn a vynálezca Wolfgang Kempelen
- poslednými obyvateľmi paláca bol arcikniežа Fridrich s manželkou Izabellou
- počas prvej svetovej vojny bolo v paláci vojenské veliteľstvo a počas druhej svetovej vojny ho upravili na rezidenciu prezidenta Slovenského štátu
- v období socialistického zriadenia užívala budovu mládežnícka pionierska organizácia
- po rekonštrukcii od roku 1996 je sídlom prezidenta/ky SR
- v pavilónovej časti paláca je dvojramenné schodisko, ktoré vyúsťuje do predsiene pred ústrednou, tzv. Španielskou sálou, vedľa ktorej sa nachádza malá hudobná sieň- dnešný prijímací salón, v ktorom sa zachovala časť dreveného obloženia a tiež obrazy predstavujúce alegórie hudby, spevu a tanca

- Španielska sála s vysokými oknami obrátenými do parku má bohatú, čiastočne pôvodnú pozlátenú ornamentiku a tvarovo zaujímavo, z dreva vyrezávané lustre a konzolové svietidlá
- schodisko vyniká mramorovým zábradlím s pôsobivými dekoratívnymi vázami, v rohových nikách schodiskového priestoru stoja alegorické sochy ročných období, najvýznamnejšie rokokové plastiky Bratislavy asi od sochára Wilhelma Beyera
- k cenným priestorom paláca patrí kaplnka sv. Barbory s pôvodnými rokokovými a klasicistickými freskami, ktoré odhalila až dôkladná rekonštrukcia

Záhrada

- postavená vo francúzskom štýle
- v roku 1978 tu bola osadená fontána *Radosť zo života* autorov Tibora Bártfaya, Karola Lacka, Imricha Ehrenbergera a Pavla Mikšíka
- začiatkom 90. rokov 20. storočia v záhrade bola umiestnená jazdecká socha Márie Terézie

Fontána Planéta mieru 1981

- autori sochár Tibor Bártfay, arch. Pavel Mikšík a Valéria Triznová a inžinier Pavel Vajo
- znázorňuje planétu Zem, ktorú dokola obletujú holubice, nositeľky mieru
- tvorí ju guľa z nehrdzavejúcej ocele s priemerom 3m a váhou 2 tón a nádrž s priemerom 21 m
- stojí pri mieste zrušenej fontány z r.1775, ktorú do r.1876 zdobila socha bohyne Diany, ktorá je dnes nasucho v Primaciálnom paláci

Vypracovala 29.1.2024 Soňa Kociánová

Šľachtickí obyvatelia Grasalkovičovho paláca

Gróf Anton Grasalkovič I.

Dnešný Prezidentský palác dal v roku 1760 postaviť **Gróf Anton Grasalkovič I.** (meno je pôvodne uvádzané ako Antal Grassalkovich). Narodil sa 6. marca 1694 v dedine Ürmény (dnešné Mojmírovce v Nitrianskom kraji), zomrel 1.12.1771 v Gödöllö. Jeho rodina pochádzala z Chorvátska. Bol právnikom, v r. 1731 sa stal Generálnym prokurátorom. V r. 1743 bol povýšený na grófa s predikátom „von Gyarak“, dnešné Kmeťovo. Po grófovi Erdödym sa stal v roku 1748 Prezidentom uhorskej obchodnej komory, ktorým zostal až do svojej smrti. Bol 3 x ženatý, v r. 1722 sa oženil s Elisabeth Lang († 1727), Druhá manželka bola Cristine Klobusiczky von Zeteny, tretia manželka bola Theresia Klobusiczky von Zeteny (sestra druhej manželky). Z týchto 3 manželstiev sa narodilo 5 detí. Pokračovateľom rodu bol

Anton (Antal II), Gróf Grassalkowich de Gyarak

Anton (Antal II), Gróf Grassalkowich de Gyarak (24. august 1734, † 5. júna 1794). V r. 1758 sa oženil s Grófkou Annou Máriou Esterhazy de Galantha (27.2.1739, † 25.4.1820). Spolu mali 4 deti.

Anton (Antal III), Gróf Grassalkowich de Gyarak

Syn **Anton (Antal III), Gróf Grassalkowich de Gyarak** (12.4.1771, † 29.9.1841 bol posledným nositeľ mena Grassalkowitsch). Oženil sa v r. 1864 s Grófkou Máriou Leopoldínou Grófkou Esterházy de Galantha (15.11.1776, † 20.12.1864). Jeho úmrtím v r. 1841 vymrela rodina Grassalkowich po meči. Vdova Mária Leopoldina z vetvy Esterházyovcov nevedela udržať palác, ktorý potom slúžil na rôzne účely . V 70 rokoch 19. storočia sa stali majiteľmi paláca **Grófovia Karátsonyi.** V r. 1884 dal Gróf Guido Karátsonyi postaviť tzv. Karátsonyiho palác. Posledným majiteľmi Grasalkovičovho paláca pred koncom monarchie sa stali

Erzherzog Friedrich von Österreich –Teschen

Erzherzog Friedrich von Österreich –Teschen (Arcivojvoda Friedrich Maria Albrecht Rakúsko-Tešínsky, v slovenčine niekedy nazývaný Fridrich Habsbursko-Lotrinský, narodil sa 4.6.1856 v dnešných Židlochoviciach) **a jeho manželka Isabella von Croy-Dülmen** (belgická princezná). V r. 1882 sa usadili v Prešporku, kde si prenajali Grasalkovičov palác.

Pre život a kariéru Friedricha bolo určujúce, že sa v roku 1895 stal hlavným dedičom rozsiahleho rodinného majetku patriacemu pôvodne Albertovi Sasko-Tešínskemu (1738 - 1822) a Albrechtovi (1817-1895) a stal sa najbohatším mužom monarchie. V roku 1897 odkúpil Grasalkovičov palác za 480 tisíc guldenov. Palác významne zmodernizoval, urobil z neho reprezentačné sídlo, pripojenie na štátnu vodovodnú a elektrickú sieť.

Friedrich začal svoju vojenskú kariéru v r. 1874. Bol vrchným vojenským veliteľom, založil Vojenské historické múzeum vo Viedni a od r. 1914 bol Poľným maršálom Rakúsko-Uhorskej monarchie.

Manželia tu viedli vzhľadom na svoje postavenie bohatý spoločenský život. Automaticky sa stávali patrónmi najvýznamnejších kultúrnych aktivít. Známe je napr. Izabelino založenie (1895) a podporovanie spolku Izabella, presnejšie Ženského spolku pre podporu domáceho vyšívačského priemyslu v Prešporku a okolí, ktorý v čase svojho najväčšieho rozmachu zamestnával až 1500 žien.

Arcivojvodský pár často navštevovali príbuzní, napr. korunný princ Rudolf (1858 - 1889), či arcivojvoda František Ferdinad d´Este (1863 - 1914), ktorý sa tu zoznámil s jej dvornou dámou a neskoršou manželkou grófkou Žofiou Chotkovou (1868 - 1914).

Spolu s manželkou mali spolu 9 detí. Keď sa im po ôsmych dcérach v roku 1897 narodil syn, dal postaviť v obci Albertkázmerpuszta na svojich maďarských majetkoch votívny kostol.

Rodina sa odsťahovala z Prešporku v roku 1905, prešli bývať do zdedeného Albrechtovho paláca vo Viedni.

Po zániku monarchie a zoštátnení majetkov stratil Arcivojvoda Friedrich skoro štyri pätiny svojho majetku v Rakúsku (medzi iným Albrechtov palác, Albertinu s obrovskou zbierkou grafík a iné).Odmietol prijať status verného občana rakúskej republiky a musel opustiť Rakúsko. Niekoľko rokov pobýval vo Švajčiarsku, neskôr v bavorskom mestečku Bad Reichenhall. V roku 1921 sa usadil vo svojom sídle v Mosonmagyaróvári, kde spravoval svoje rozsiahle majetky a bol považovaný za prvého občana mesta.

Zomrel 30.12.1936. Pochovaný je v krypte farského kostola Svätého Gottharda veľa svojej manželky, ktorá zomrela v roku 1931.

V Mosonmagyaróvári sa nachádza jeho pomník, kde arcivojvoda je zobrazený ako rozjímajúci muž sediaci na lavičke na námestí.

Galéria mesta Bratislavy má v zbierke dve mramorové busty arcivojvodu a jeho manželky datované rokom 1898, obe by mali byť v súčasnosti vystavené v reprezentatívnych priestoroch Primaciálneho paláca. Ich autorom je Georg Joseph Burgstaller (1863-1918), žiak Viktora Oskara Tilgnera.

Zdroj: wikipedia.at, wikipedia.sk, wikipedia.de, internet

Vypracoval 5.2.2024 Pavel Pajdušák

Odpovede na otázky

Na bočnej fasáde smerom k Štefánikovej bola pamätná tabula J. Haydna, kde sa dnes nachádza resp. plánuje sa znovuosadenie?

V paláci koncertoval aj hudobný skladateľ Joseph Haydn. Na túto skutočnosť upozorňovala pamätná tabuľa od Jozefa Kostku, ktorá bola osadená na západnej stene paláca v roku 1959.[7] Tabuľa je zapísaná v ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 32/3 a v súčasnosti sa nachádza v depozite Múzea mesta Bratislava.

[8] (https://sk.wikipedia.org/wiki/Grasalkovi%C4%8Dov_pal%C3%A1c) - Na fasáde paláca môže byť v zmysle vyjadrenia Krajského pamiatkového úradu Bratislava osadená bronzová kópia pamätnej tabule, problém je však jej zafinancovanie (cca. 12.00 eur)

Sochy na schodisku sú dielom Georga Raphaela Donnera?

NIe. Sochy predstavujú štyri ročné obdobia, ktoré historická literatúra pripisuje viedenskému sochárovi Wilhelmovi Beyerovi.

Podrobná história, staviteľ - Palác postavil v roku 1760[3] gróf Anton Grasalkovič (Grassalkovich de Gyarak), advokát, neskôr predseda Uhorskej kráľovskej komory. Palác stál pôvodne na voľnom priestranstve pred vtedy ešte opevneným mestom. V prvej polovici štyridsiatych rokov 20. storočia bol palác upravený podľa návrhu Emila Belluša na sídlo prezidenta Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 1945, od 50. rokov[2] ho využívali deti a mládež Bratislavy (pionieri) na svoju záujmovú činnosť pod názvom Ústredný dom pionierov a mládeže Klementa Gottwalda. V dnešnej dobe je Grasalkovičov palác známy najmä pod názvom Prezidentský palác, keďže sa po rekonštrukcii v roku 1996 stal sídlom prezidenta Slovenskej republiky.[2] Rekonštrukcia trvala viac než tri roky a stála takmer 280 miliónov korún (9,29 mil €). Prezident Michal Kováč prevzal symbolický kľúč od paláca 30. septembra 1996.[9]

Kto je architektom paláca?

Autorom projektu bol F. A Hillebrandt.

Kedy bola rekonštrukcia paláca?

viď bod č. 3

Čo sa bude opravovať a prerábať v blízkej budúcnosti? –

Revitalizuje sa Prezidentská záhrada, dlhodobým zámerom je aj rekonštrukcia Zadného nádvoria Prezidentského paláca

Odpovedala Eva Ivanová, Kancelária prezidentky SR

Informácie o paláci z Dňa otvorených dverí

HLAVNÉ SCHODIŠTE

Hlavné schodište vedie do priestorov reprezentačného poschodia, ktoré sa v súvislosti s rezidenciami šľachticov označuje talianskym termínom „piano nobile“. Na piedestáloch, pri vstupe na hlavné schodište, sú umiestnené kamenné sochy puttov v barokových formách. Sú dielom neznámeho sochára zo štyridsiatych rokov 20. storočia. Z tohto obdobia pochádzajú aj dve kamenné vázy. Z originálnej dekorácie haly z obdobia výstavby sa zachovali štyri kamenné alegorické postavy, umiestnené vo výklenkoch priestoru. Sochy predstavujú štyri ročné obdobia, ktoré historická literatúra pripisuje viedenskému sochárovi Wilhelmovi Beyerovi. Reštaurátorský prieskum ukázal, že sochy, pred umiestnením na terajšie miesto, stáli na otvorenom priestranstve (pravdepodobne v parku). Jednej soche – bohyni zeme a roľníctva Ceres – pred umiestnením do výklenku museli zmeniť smerovanie ruky, nakoľko sa nezmestila do určeného priestoru. Mnohoramenné nástenné svietniky pochádzajú z 18. storočia. Bohato vyrezávaný drevený pozlátený luster je z konca 19. storočia.

THE MAIN STAIRCASE

The main staircase leads to the principal floor which, in the context of aristocratic residences, is also referred to by the Italian term “piano nobile”. The statuettes of the putti in baroque forms, installed on pedestals at the foot of the staircase, are the work of an unknown sculptor from the 1940s. The two stone vases are from the same period. The four allegorical stone statues in the niches of the staircase hall come from the original decoration of the palace at the time it was built. The literature credits these statues, which epitomise the four seasons of the year, to the Viennese sculptor Wilhelm Beyer. The restoring works and the related research have shown that the statues were originally installed outside (most likely in the park). The restorers had to alter the direction of one of the statues’ arms – of the goddess of earth and agriculture Ceres – because it would not fit into the niche. The candelabras on the wall date to the 18th century. The richly carved gilded wooden chandelier dates to the end of the 19th century.

VEĽKÁ SÁLA

Historický názov miestnosti je Hlavná sála. V súčasnosti sa využíva na reprezentačné účely, v minulosti bola využívaná ako plesová sieň alebo koncertná sála (šesťdesiate roky 18. storočia). Steny sály sú pokryté štukovou vrstvou, ktorá napodobňuje umelý mramor s bohato pozlátenými ornamentmi pravdepodobne podľa návrhu viedenského architekta Nicolasa Pacassiho, ktorý bol architektom Márie Terézie. Nové biele kachľové pece v barokovej forme s pozlátenou dekoráciou v kútoch miestnosti dodal bratislavský reštaurátor Novota s manželkou; vyhotovili ich podľa originálov z 19. storočia. Vykurovanie miestnosti je v podlahe. Kachle slúžia ako dekorácia, ale môžu byť elektricky vyhrievané. Krištáľové lustre boli vyrobené v českých sklárňach na konci 19. storočia. V sále visia už od roku 1897. Elektrifikované boli pred prvou svetovou vojnou, kedy do paláca zaviedli elektrinu. Na stenách sa zachovali pôvodné, mnohoramenné drevené pozlátené vyrezávané nástenné svietniky z 18. storočia. Originálne okná a dvere na

balkón boli zdvojené v priebehu 19. storočia. Neobvykle veľký orientálny ručne viazaný koberec typu Bidjar (Irán) bol utkaný okolo roku 1890. Sála je v takmer totožnom stave, v akom ju videla počas svojej návštevy paláca v roku 1775 kráľovná Mária Terézia.

THE GRAND HALL

Known in the past as the Main Hall, the hall is nowadays used for ceremonial purposes. It originally served as a ballroom or concert hall in the 1760s. The walls of the hall are stuccoed to resemble marble, with richly gilded ornamentation, probably to the design of Nicolas Pacassi, the architect of Maria Theresa. The white baroque-styles stoves with gilded decoration in the corners of the hall were made by Mr. Novota, a restorer from Bratislava, according to the 19th-century originals. Although the stoves are for decoration purposes only, they can be electrically heated. The glass chandeliers were made in the Czech Republic at the end of the 19th century and installed in the hall in 1897. The palace was connected to the power grid shortly before WWI. The gilded wooden candelabras on the walls are originals, dating to the 18th century. The original windows and balcony doors were double-glazed in the 19th century. The unusually large oriental hand-woven carpet of the Bidjar type (Iran) was made around 1890. The hall is almost in exactly the same condition as it was when the Empress Maria Theresa visited the palace in 1775.

PRIJÍMACÍ SALÓN PREZIDENTA REPUBLIKY

Pôvodne hudobný salón paláca dostal svoju dnešnú podobu a formu v roku 1779. Vznikol spojením dvoch menších miestností. Drevené obloženie stien bolo pôvodne tmavohnedé so zlatými ozdobami; až po prestavbe ho nafarbili na bielo. Obrazy nad dverami (supraporty) predstavujú alegórie slobodných umení (hudba, tanec, maliarstvo, sochárstvo, architektúra). Sú namaľované v monochrómnej ružovej farebnosti – en rouge (do ružova) a patria k pôvodnej výzdobe miestnosti. Obloženie stien je doplnené vyrezávanými pozlátenými skupinami hudobných nástrojov. Dnes bielou tkaninou vyplnené rámy na stenách obsahovali pôvodne obrazy maľované na plátne. Štuková dekorácia v okenných výklenkoch je z 19. storočia, pôvodná štuková výzdoba plafónu sa nezachovala. Dnešná výzdoba je rekonštruovaná podľa historickej fotografie. Podľa fotografie je rekonštruovaný aj výklenok (nika) pre kachľovú pec, ktorú podľa analógií z 18. storočia vyhotovil výtvarník Franko z Modry. Nábytok klasicistických tvarov je z druhej polovice 19. storočia, konzolové stolíky pod zrkadlami sú nové repliky podľa originálu uhorskej proveniencie z 18. storočia. Parketovú podlahu prijímacieho salónu pokrýva koberec, ktorý vyrobili na objednávku v severných Čechách v roku 1994. Luster bol vyrobený v roku 1990 tiež v Českej republike. Hodiny na stene v strede miestnosti sú z obdobia okolo roku 1780, pravdepodobne domácej proveniencie, sú majetkom KP SR. Obrazy na stenách sú od neznámeho autora z druhej polovice 18. storočia. Predstavujú rodinu Habsburgovcov. Na čelnej strane je obraz kráľovnej Márie Terézie s manželom Františkom Lotrinským, na bočných stenách sú obrazy otca Márie Terézie cisára Karola a matky Alžbety Kristíny. Obrazy sú zapožičané zo zbierok Slovenského národného múzea.

THE PRESIDENT'S RECEPTION SALON

The originally musical salon of the palace got its current shape and form in 1779 when two smaller rooms were merged into one. The wooden panelling of the walls, originally in dark brown colour with golden decorations, was painted white after the reconstruction. The above-door pictures ("sopraporte") symbolise five free arts (music, dance, painting, sculpturing, architecture). They are painted in monochromatic pink tones, en rouge, and belong to the original decoration of the room. The wall panelling is decorated by glided carved groups of musical instruments. The frames on the walls, which are nowadays filled with white fabric, originally contained paintings on canvass. The stucco decoration in window bays is from the 19th century, but the original plafond stucco has not been preserved. The room was reconstructed based on a historical photograph, including the stove niche and the stove itself, made by the artist Franko of Modra according to the 18th-century original. The neo-classicistic furniture is from the 19th century and the consol desks beneath the mirrors are the replicas of the original desks made in Hungary in the 18th century. The parquet flooring of the reception salon is covered by a carpet made in the north of Bohemia in 1994. The chandelier was also made in the Czech Republic in 1990. The clock in the middle of the wall was made around 1780, probably has domestic provenance and is the property of the Office. The pictures on the walls, featuring the Habsburg family, are by an unknown artist from the second half of the 18th century. The picture on the frontal wall portrays Maria Theresa and her husband, Francis of Lorrain; the pictures on the side walls portray her father, Charles VI, and her mother, Elisabeth Christine. The pictures belong to the collections of the Slovak National Museum.

ZELENÝ SALÓN

Zelený salón slúži ako konferenčná sieň, alternatívne ako banketová sála. Štuková výzdoba plafónu (tretie rokoko) od viedenských umelcov a supraporty nad dverami vznikli po roku 1897 pre potreby rodiny arcikniežaťa Fridricha a jeho manželky arcikňažnej Izabely. Všetky dvere sú pôvodné, z 18. storočia. Nábytok do miestnosti podľa historických vzorov – model "spanische Botschaft" z druhej polovice 18. storočia – dodala viedenská firma Otto Schmidt. Výnimkou je baroková komoda oproti dverám do Zlatého salónu. Rám zrkadla nad komodou, ktorý je z druhej polovice 19. storočia, pochádza zo zámku v Hlohovci. Na jeho štíte je vyrezávaný znak rodiny Erdödyovcov. Dva obrazy s krajinárskymi motívmi sú z druhej polovice 19. storočia. Portréty Ľudovíta Štúra a Mateja Bela sú umeleckými kópiami dobových obrazov od umelkyne Márie Bidelnicovej. Krištáľový luster patrí k pôvodnému zariadeniu paláca a je najväčší (najbohatší) zo všetkých lustrov v paláci. Stromčekové svietidlá medzi oknami sú nové, vyrobené v Kamenickom Šenove v Českej republike. Koberec v miestnosti bol utkaný v severných Čechách v roku 1995. Zariadenie salónu je veľmi variabilné, pozostáva so šiestich okrúhlych stolov, ktoré možno rozložiť do oválneho tvaru. K stolu patria stoličky modelu „spanische Botschaft", potiahnuté kvalitnou francúzskou látkou prevažne zelenej farby.

THE GREEN SALON

The Green Salon serves as a conference room and, alternatively, a banquet hall. The stucco on the ceiling (3rd Rococo) by a Viennese artists and the above-door decorations were added after 1897 for the family of the Grand Duke Fridrich and his spouse, the Grand Duchess Isabel. All doors are original and date to the 18th century. The furniture was made by the Viennese firm of Otto Schmidt based on the original "spanische Botschaft" models from the 2nd half of the 18th century, the only exception being the baroque chest of drawers opposite the door leading to the Golden Salon. The 19th-century frame of the mirror hanging above the chest of drawers is from the Hlohovec Castle and carries the coat of arms of the Erdödy family. The landscape paintings on the walls are from the 2nd half of the 19th century. The portraits of Ľudovít Štúr and Matej Bel are artistic copies of historical paintings created by the painter Mária Bidelnicová. The glass chandelier is from the original furnishings of the palace and is the biggest (the richest) chandelier in the palace. The branch-shaped lights between the windows are contemporary and were manufactures in Kamenický Šenov in the Czech Republic. The carpet in the room was woven in the Czech Republic in 1995. The furniture of the salon is variable, containing six round tables which can be put together to form one grand oval table. The chairs of the "spanische Botschaft" style are upholstered by a high-quality French fabric of green colour.

HNEDÝ SALÓN

Hnedý salón vznikol v minulosti spojením dvoch menších priestorov. V súčasnej podobe bol zriadený začiatkom 21. storočia. Jeho zariadenie tvoria knižničné skrine z druhej polovice 19. storočia v barokových tvaroch, ktoré sú doplnené identickými kusmi nábytku vyrobenými v roku 2000. Dva mosadzné lustre patria k pôvodnému vybaveniu paláca. Barová skrinka v tvare glóbusu nepatrí k autentickému vybaveniu miestnosti. Knižničné skrine sú postupne doplňované knihami štátnického významu. Vo vitrínach sú vystavené aj štátne vyznamenania Slovenskej republiky, ktoré sú udeľované prezidentom Slovenskej republiky význačným domácim a zahraničným osobnostiam spoločenského života. V jednej z vitrín sa nachádza aj original Ústavy Slovenskej repupliky a štátna pečať Slovenskej republiky. Na stene nad knižničnými skriňami sa nachádzajú portréty bývalých prezidentov Slovenskej republiky.

BROWN SALON

The Brown Salon was created by merging two smaller rooms. The room got its current shape at the beginning of the 21th century. It is furnished by book cabinets in baroque shapes from the second half of the 19th century, complemented by identical pieces of furniture made in the year 2000. The two brass chandeliers belong to the original furnishings of the palace, unlike the globe-shaped drinks cabinet. The book collection is gradually built up to include new books of state significance. The vitrines contain a collection of Slovak state decorations awarded by the President of the Slovak Republic to the most outstanding domestic and foreign personages. In one of the showcases can be found the original of the Constitution of the Slovak Republic and the State Seal of the

Slovak Republic. The wall above the library cabinets is decorated by portraits of former Presidents of the Slovak Republic.

ZLATÝ SALÓN

Zlatý salón je svojím vzhľadom a výzdobou určený pre manželku prezidenta republiky najmä na prijímanie vysokopostavených dámskych návštev, akými sú manželky iných predstaviteľov štátov alebo panovníkov. Miestnosť môže slúžiť aj na iné reprezentačné účely (napr. ako malá jedáleň). Salón dostal názov podľa tapety zlatej farby so vzorom podľa barokových predlôh. Nábytkové zariadenie v barokových formách je prevažne z 19. storočia, výnimkou je baroková písacia skriňa s tabernákulom z druhej polovice 18. storočia, ktorú vyrobili vo Viedni. Dámsky písací sekretár juhonemeckej proveniencie je signovaný výrobcom v roku 1724. Bol to bežný nábytok v čase, keď gróf Grassalkovich palác zariaďoval. V salóne visia portréty grófa Antona I. Grassalkovicha a jednej z jeho dcér, zapožičané zo zbierok Slovenského národného múzea. Na stene pri okne visí zrkadlo v bohato vyrezávanom pozlátenom ráme, ktorý je najstarším predmetom v paláci. Pochádza zo 17. storočia. Nad strednými dverami visí obraz z konca 17. storočia od neznámeho maliara. Je to pravdepodobne voľná kópia obrazu francúzskeho maliara Louisa de Boullogne. Predstavuje mytologickú epizódu zo života Hectorovej manželky Andromache (píše sa o nej v Homérovej Iliade). Koberec podľa historického vzoru utkali v roku 1995. Krištáľový luster je nový, vyrobený v Kamenickom Šenove v Českej republike.

THE GOLDEN SALON

In its appearance and decor the room is designed for the spouse of the President to receive dignitaries, such as the spouses of foreign heads of state. The salon can also serve for other purposes (e. g. as a small dining room). The name of the room comes from the colour of the wallpaper with a baroque-style pattern. The baroque-shaped furniture comes mostly from the 19th century, except for the baroque writing cabinet with a tabernacle from the 18th century, probably made in Vienna. The escritoire, a typical piece of furniture from the period of Count Grassalkovich, was made in southern Germany in 1724. The walls are decorated by the portraits of Count Antal I Grassalkovich and one of his daughters, borrowed from the collections of the Slovak National Museum. The 17th-century mirror in the richly carved gilded frame, hanging near the window, is the oldest piece of furniture in the palace. The painting above the middle door is the work of an unknown artist from the late 17th century, probably inspired by the original paining by Louis de Boullogne of France. It features a mythological episode from the life of Andromache, the wife of Hector (mentioned in the Homer's Iliad). The carpet was woven in 1995 according to the original model. The glass chandelier is new, made in Kamenický Šenov in the Czech Republic.

KAPLNKA

Pôvodne samostatne stojacu, verejnosti prístupnú kaplnku dal gróf Grassalkovich postaviť v susedstve svojho letného paláca pred rokom 1768. Vysvätili ju v roku 1769. Zasvätená je maloázijskej svätici Barbore. Scénu jej popravy, resp. mučenia predstavuje

obraz neznámeho maliara na oltári kaplnky. Fresková maľba na stenách a klenbách kaplnky iluzívnym spôsobom zvyšuje jej priestor. Autorom fresiek je viedenský maliar Josef von Pichler. V sanktuáriu (svätyni) je nad oltárom namaľovaný priehľad cez otvor v klenbe do voľného neba, s pohľadom na skupinu postáv Najsvätejšej Trojice, s centrálnym motívom holubice ako Ducha Svätého. Zariadenie kaplnky je prevažne z 18. storočia. Menza oltára a svätostánok sú zo štyridsiatych rokov 20. storočia. Na dverách tabernákula je biely reliéf so scénou Ježišovej večere s pútnikmi, počas jeho návštevy po vzkriesení v Emauzách. Barokové lavice pochádzajú z kostola mestského lazaretu, ktorý stál na Dunajskej ulici. Výzdobu kaplnky dotvárajú dary: - obraz „ Sixtínska madona“ – kópia z roku 1940 od Gejzu Szalaya, - vyrezávaný drevený oltár – dar od jednorukého umelca Jaroslava Velčického, - drevený reliéf „Hlava Krista“ – dar mesta Rožňava.

THE CHAPEL

Count Grassalkovich had the chapel, originally detached from the palace and accessible to the public, built before 1768. The chapel was consecrated in 1769 to Saint Barbara of Asia Minor. The painting (by an unknown author) on the altar portrays the scene of her torture and execution. The fresco paintings on the walls and vault of the chapel create the illusion of a higher space. The frescos were painted by Josef von Pichler of Vienna. The painting in the vault of the sanctuary, just above the altar, depicts the vault of heaven and features the Holy Trinity, with a dove epitomising the Holy Spirit in the middle. The pews and other furnishings are mostly from the 18th century. The communion table and sanctuary are from the 1940s. The doors of the tabernacle are decorated by a white relief featuring the scene of a supper with pilgrims which Jesus had in Emmaus after his resurrection. The baroque pews were originally installed in an infirmary located in the Dunajská Street in Bratislava. The chapel is decorated by the following donations: - Picture “Sistine Madonna” – a copy from 1940 by Gejza Szalay, - Carved wooden altar – a gift by a single-handed artist Jaroslav Velčický, - Wooden relief “The Christ’s Head” – a gift by the city of Rožňava.

PARK GRASSALKOVICHOVHO PALÁCA

V šesťdesiatych rokoch 18. storočia kúpil prezident Uhorskej kráľovskej dvorskej komory gróf Anton Grassalkovich niekoľko meštianskych domov s priľahlými pozemkami a niekoľko šľachtických záhrad medzi dvoma ulicami pred mestskou bránou na Suchom mýte. Prízemné domy dal zbúrať, ich miesto vyrovnať a spojiť s ostatnými záhradami. Vznikol rozsiahly park na pôdoryse lichobežníka. V jeho čele, smerom k mestu, dal postaviť letný záhradný palác. Ten s parkom priamo spájala záhradná sieň na prízemí, ktorá bývala plná vzácnych rastlín. Park vytvorili na barokovom symetrickom pôdoryse. V jeho strede bol rozsiahly parter, okolo neho chodníčky, záhony kvetov, aleje stromov, kamenné vázy a sochy. Všetku túto nádheru videla Mária Terézia 10. augusta 1775, keď prijala pozvanie grófa Grassalkovicha na záhradnú slávnosť, po ktorej nasledoval ples a slávnostná večera. Prítomnosť Márie Terézie v parku pripomína replika jazdeckej sochy kráľovnej, ktorej originál zdobil od sedemdesiatych rokov 18. storočia priečelie sídla prepošta v Nitre. Za Antona II. Grassalkovicha bolo v záhrade divadlo, v ktorom niekoľkokrát koncertoval hudobný skladateľ Joseph Haydn. Do tridsiatych rokov 19.

storočia park starostlivo udržiavali. Potom však spustol, kríky a burina prerástli pôvodné záhony, náletové stromy porušili pôvodnú, prísne symetrickú kompozíciu. Na prelome 19. a 20. storočia tu boli umiestnené aj tenisové kurty. V rokoch 1998 a 1999 sa uskutočnila úprava parku, ktorá ho mala čo najviac vrátiť do pôvodného stavu z obdobia rokov 1770 – 1780. Nepodarilo sa zistiť, čo sa stalo s pôvodnými kamennými sochami, ktoré v priebehu 19. storočia z parku zmizli. V súčasnosti park slúži ako oddychová zóna obyvateľov a návštevníkov Bratislavy.

GRASSALKOVICH PALACE PARK

In the 1760s, the president of the Hungarian Royal Court Chamber, Count Antal Grassalkovich, bought several houses with adjacent plots and several gardens between two streets next to the city gate at Suché mýto. He had the houses torn down, their plots levelled and connected to the other gardens in the area to create a grand park of a trapezium shape. His summer palace was then built at the head of the park, towards the city gate. The palace used to be connected with the park by a greenhouse-hall full of precious plants. The park has a symmetric baroque ground plan with a spacious parterre in the middle, surrounded by footways, flower beds, tree colonnades, stone vases and statues. Empress Maria Theresa saw all this beauty on 10 August 1775 when she accepted the invitation by Count Grassalkovich to a garden party, followed by a ball and gala dinner. The presence of Maria Theresa in the park is commemorated by the replica of an equestrian statue of the empress, the original of which had been installed in the 1780s in front of the provost residence in Nitra. During the times of Anton II Grassalkovich, a theatre was situated in the garden, where the composer Joseph Haydn held a number of concerts. Carefully maintained until the 1930s, the park got into a state of total neglect when bushes, weeds and windsown trees disrupted the original, strictly symmetric composition. At the turn of the 20th century there were even tennis courts in the garden. The rehabilitation of the park, aimed at restoring its original condition from 1770–1780, took place in 1998 and 1999. However, the original stone statues, which disappeared from the park in the course of the 19th century, have never been found. The park is nowadays open to public and has become a popular relaxation spot.

ZÁHRADNÁ SÁLA

Priestor na zníženom prízemí paláca, ktorý priamo nadväzuje na pôvodný barokový park grófa Grassalkovicha, sa označuje aj ako „Sala Terrena“. V 18. storočí slúžila na prezimovanie vzácnych rastlín z parku (zimná záhrada). Počas rekonštrukcie v roku 1994 sa podarilo obnoviť viacerými nátermi prekrytú pôvodnú maľovanú výzdobu stien z obdobia okolo roku 1765 s prevahou rastlinných motívov od neznámeho autora. Prevažuje zelená a ružová farebnosť. Vychádzajúc zo zistení reštaurátorského prieskumu, zelená farba dverí do susediacich miestností je pôvodná. Kovaný luster tvaru lampáša je zo štyridsiatych rokov 20. storočia (Nemecko). V strede sály je umiestnená nová fontána z talianskeho zeleného mramoru. Podľa barokových analógií ju navrhol Ing. arch. Ivan Salay. Zrekonštruovaný nábytok v rokokových formách je z konca 19. storočia. Torzá kamenných sôch v nadživotnej veľkosti zdobili pravdepodobne fasádu

pálffyovského kaštieľa v Stupave. Predstavovali osobnosti (muž a žena) z rímskej mytológie alebo histórie. Ich autor je neznámy.

THE GARDEN HALL

The room on the lowered ground floor of the palace, which is directly connected to the original baroque park of Count Grassalkovich and referred to as “Sala Terrena”, was used in the 18th century for the wintering of garden plants (winter garden). In 1994, the restorers unveiled the original floral wall decorations (covered by several overpaints) from around 1765 by an unknown author, with green and pink colours prevailing. The research has shown that the green colour of the doors leading to the adjacent rooms is original. The lantern-shaped wrought chandelier dates to the 1940s (Germany). The new fountain in the middle of the room, made from Italian green marble, was designed by Ivan Salay as a replica of the baroque original. The rococo-style restored furniture dates to the end of the 19th century. The torsos of the larger-than-life stone statues are believed to have originally decorated the façade of Count Pálfy’s manor house in Stupava. They depict figures (male and female) from Roman mythology or history. Their author is unknown.

Pre členov ASB zaslala Eva Ivanová, Kancelária prezidentky SR